

การพัฒนาการดำเนินการป้องกันอุบัติเหตุทางถนน (DHS - RTI) ผ่านระบบสุขภาพ อำเภอที่ยั่งยืน อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2559

ผู้วิจัย กัลยาภัทร์ อัครภูมิรัมย์ และคณะ

หน่วยงาน สำนักงานสาธารณสุขอำเภอพุทไธสง อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์

ผู้นำเสนอ นางกัลยาภัทร์ อัครภูมิรัมย์ พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ

บทคัดย่อ

อุบัติเหตุทางถนน เป็นปัญหาสำคัญหนึ่งในสามของปัญหาด้านสาธารณสุขของประเทศมาตลอด ไทยมีอัตราการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนเป็นอันดับ2 ของโลกในปี 2558 อำเภอพุทไธสง มีการบาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุจราจร สูงติดอันดับของจังหวัดบุรีรัมย์ แม้จะมีการดำเนินงานป้องกันอุบัติเหตุทางถนนมาตลอดแต่พบการบริหารจัดการศปภ.อ.ไม่คล่องตัวไม่มีรูปแบบที่ชัดเจนการวิจัยเชิงปฏิบัติการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนากลไกการบริหารจัดการในระดับพื้นที่ให้คล่องตัวและสร้างต้นแบบกลไกการจัดการความปลอดภัยทางถนนที่ต่อเนื่องและยั่งยืนดำเนินการระหว่างวันที่ 1มกราคม – 31 ธันวาคม 2559 กลุ่มตัวอย่าง เป็นคณะกรม.ศปภ.อ.พุทไธสง30 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ เป็นเกณฑ์ประเมินDHS-RTI แบบสัมภาษณ์ แบบสำรวจ และข้อมูลทุติยภูมิ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

พบว่าการพัฒนาระบบการจัดการ/จุดอำนวยความสะดวกนโยบายไปสู่การปฏิบัติใช้ได้จริงมีความต่อเนื่องตลอดทั้งปีไม่ใช่เฉพาะแค่ช่วงเทศกาล จำนวนผู้บาดเจ็บในปี 2559 ลดลงจากปี 2558 ร้อยละ0.03 ผู้เสียชีวิตลดลงร้อยละ0.019 จำนวนครั้งของการเกิดอุบัติเหตุลดลงร้อยละ 2.36 แต่เกิดอุบัติเหตุจากรถจักรยานยนต์ เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.09 เกิดเหตุบนถนนสายหลักเพิ่มขึ้นร้อยละ6.24 เกิดเหตุบนถนนสายรองลดลงร้อยละ 6.18ผู้บาดเจ็บมาด้วย EMS เพิ่มขึ้นร้อยละ1.12พบสาเหตุจากจากดื่มสุรามากกว่าเดิมร้อยละ 1.12 สวมหมวกนิรภัยเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.54 สถานที่เกิดเหตุมากที่สุดยังเป็นเหมือนเดิมคือแยกศาลาเขียว

การขับเคลื่อนการดำเนินงานป้องกันอุบัติเหตุเชื่อมโยง ระบบสุขภาพอำเภอจะยั่งยืนและเข้มแข็ง นอกจากนำกระบวนการ 5Eและเกณฑ์ประเมินDHS-RTI มาใช้ได้ผลลัพธ์อุบัติเหตุลดลงแล้ว การมีนายอำเภอเป็นผู้บริหารและนำพาปฏิบัติ ถือเป็นตัวช่วยเสริมแรงให้คณะกรม.ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่มากขึ้นสามารถนำไปขยายผลต่อยอดเป็นต้นแบบให้กับประเทศ

การพัฒนาการดำเนินการป้องกันอุบัติเหตุทางถนน (DHS - RTI) ผ่านระบบสุขภาพ อำเภอที่ยั่งยืน อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2559

ผู้วิจัย กัลยาภัทร์ อัครภูมิรัมย์ และคณะ

หน่วยงาน สำนักงานสาธารณสุขอำเภอพุทไธสง อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์

ผู้นำเสนอ นางกัลยาภัทร์ อัครภูมิรัมย์ พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ

สถานที่ติดต่อ สำนักงานสาธารณสุขอำเภอพุทไธสง 122 หมู่ที่ 1 ถนนอภัยราษฎร์
ตำบลพุทไธสง อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์

โทรศัพท์มือถือ 097 328 4915 e-mailKunypat_2515@hotmail.com

บทนำ อุบัติเหตุทางถนน เป็นปัญหาสำคัญหนึ่งในสามของปัญหาด้านสาธารณสุขของประเทศไทยมาตลอด ไทยมีอัตราการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนเป็นอันดับ 2 ของโลก ในปี 2558 อำเภอพุทไธสง มีการบาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุจราจร สูงติดอันดับของจังหวัดบุรีรัมย์ แม้จะมีการดำเนินงานป้องกันอุบัติเหตุทางถนนมาตลอด พบการบริหารจัดการศปถ.อ.ไม่คล่องตัวไม่มีรูปแบบที่ชัดเจน เป็นปัญหาที่ทำให้อุบัติเหตุไม่ลดลง การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาให้เกิดกลไกการบริหารจัดการในระดับพื้นที่ให้ทำงานคล่องตัวขึ้น และสร้างต้นแบบกลไกการจัดการความปลอดภัยทางถนนระดับต่างๆ เพื่อความต่อเนื่องและยั่งยืน

วิธีการศึกษาเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ในระหว่างวันที่ 1 ม.ค. – 31ธ.ค.2559 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ คณะกรรมการศปถ.อ.พุทไธสงจำนวน 30 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ กรอบหลัก 5E เกณฑ์ประเมิน DHS-RTI แบบสัมภาษณ์ แบบสำรวจ และข้อมูลทุติยภูมิ ใช้สถิติเชิงพรรณนาและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ผลการศึกษาพบว่า คณะทำงานแก้ไขปัญหาด้วยการพัฒนากระบวนการทำงาน เกิดต้นแบบกลไกการบริหารจัดการในระดับพื้นที่ พบการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น 2 ส่วนคือ 1.พัฒนาระบบการจัดการ/จุดอำนวยความสะดวกการจราจร 5E มีผู้รับผิดชอบหลักอย่างชัดเจนการให้ความรู้การประชาสัมพันธ์คือ ปลัดฝ่ายป้องกัน การบังคับใช้กฎหมายและระเบียบปฏิบัติ: ผกก.สภ.พุทไธสง การดูแลความปลอดภัยของถนนและรถ-ขนส่งและหมวดการทาง การรักษาผู้บาดเจ็บฉุกเฉิน: รพ.พุทไธสง ประเมินผลและระบบข้อมูลข่าวสาร:ปลัดอำเภอฝ่ายป้องกันสาธารณสุขอำเภอและหน.กลุ่มงานเวชปฏิบัติ รพ.พุทไธสง สามารถนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติใช้ได้จริงมีความต่อเนื่องตลอดทั้งปีไม่ใช่ว่าเฉพาะแค่ช่วงเทศกาล 2.สร้างต้นแบบกลไกการจัดการความปลอดภัยทางถนนโดยนำเกณฑ์ประเมิน DHS- RTIมาใช้ ทำให้จำนวนผู้บาดเจ็บในปี 2559 ลดลงจากปี 2558 ร้อยละ 0.03 ผู้เสียชีวิตลดลงร้อยละ 0.019 จำนวนครั้งของการเกิดอุบัติเหตุลดลงร้อยละ 2.36 แต่เกิดอุบัติเหตุจากรถจักรยานยนต์ เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.09 เกิดเหตุบนถนนสายหลัก เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.24 เกิดเหตุบนถนนสายรองลดลงร้อยละ

6.18 ผู้บาดเจ็บมาด้วย EMS เพิ่มมากขึ้นร้อยละ 1.12 พบสาเหตุจากจากเดิมสุรามากกว่าเดิม ร้อยละ 1.12 สวมหมวกนิรภัยเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.54 สถานที่เกิดเหตุมากที่สุดยังเป็นที่ได้เดิมคือ แยกศาลาเขียว

อภิปราย สรุปและข้อเสนอแนะ การขับเคลื่อนการดำเนินงานป้องกันอุบัติเหตุเชื่อมโยงระบบสุขภาพอำเภอจะยั่งยืนและเข้มแข็ง นอกจากการการนำกระบวนการหลัก 5E เกณฑ์แบบประเมิน DHS-RTI ที่ชัดเจนการติดตามประเมินผลและคืนข้อมูลถือว่าเป็นสิ่งสำคัญใน ความต่อเนื่องของงาน การมีนายอำเภอเป็นผู้บริหารและนำพาปฏิบัติ ถือเป็นตัวช่วยเสริมแรงให้คณะกรรมการที่ดียิ่ง ความร่วมมือการบูรณาการงานร่วมกันจากหน่วยงานทุกระดับสามารถก่อเกิดมาตรการองค์กร ด้านชุมชน ด้านครอบครัว จนเป็นวัฒนธรรมองค์กรป้องกันอุบัติเหตุทางถนนของอำเภอพุทไธสง ทำงานศปถ.อำเภอ พุทไธสงเป็นโมเดลที่สามารถนำไปขยายผลต่อยอดเป็นต้นแบบให้กับอำเภอและจังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศ

เอกสารอ้างอิง

1. การวิจัยเรื่องพฤติกรรมป้องกันอุบัติเหตุในการขับขี่รถจักรยานยนต์รับจ้างในอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม.สืบค้นเมื่อ 20 มิถุนายน 2558, จาก <http://www.thapra.lib.su.th/objects/fulltext/.../chapter 2 pdt>
2. กุหลาบ รัตนัสจธรรม และคณะ.อุบัติการณ์ของอุบัติเหตุจากการจราจร กรณีศึกษา : จังหวัดชลบุรี.สืบค้นเมื่อ 20 มิถุนายน 2558, จาก <http://www.Researchwisdom.com/images/stories/Adm>
3. การศึกษาความตั้งใจเปลี่ยนพฤติกรรมการเดินทางเพื่อลดการใช้รถจักรยานยนต์ของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาสืบค้นเมื่อ 12 มิถุนายน 2558, จาก http://www.surames.com/images/column_1227454926/chapter%201%20introduction.pdf